

Vägverket
781 87 BORLÄNGE

Datum 2004-05-28
Dnr 32-2003-0374

Granskning av upphandlingsrutinen vid Vägverket

Riksrevisionen har som ett led i den årliga revisionen av Vägverket (VV) granskat myndighetens handläggning av upphandlingsärenden.

Granskningen har utförts av Riksrevisionens anlitade konsult och omfattar djupgranskning av fjorton upphandlingsärenden vid VVs huvudkontor, region Skåne samt region Väst och har resulterat i en granskningsrapport daterad 2004-05-26. De granskade fallen har valts ut genom ett styrt urval med utgångspunkt från stora utbetalningar till leverantörer under år 2003. Granskningsrapporten sammanfattar i särskilda avsnitt iakttagelser och slutsatser samt Förslag till åtgärder. Riksrevisionen vill nedan fästa VV:s uppmärksamhet på vissa av dessa i denna revisionsrapport.

Riksrevisionen önskar information senast 2004-06-25 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Iakttagelser och synpunkter avseende granskningen av ärende dnr AL 10 A 2003:3493 vid VV HK ingår av särskilda skäl inte i underlaget för Riksrevisionens ställningstaganden i denna revisionsrapport.

Granskningens uppläggning och de aktuella revisionsfrågorna beskrivs närmare i bilagda (Bilaga 1) inledning och sammanfattning ur konsultens rapport. Granskningsrapporten i sin helhet överlämnas endast till myndighetens ledning, då textvolymen är omfattande. Riksrevisionen har noterat att det inom VV pågår en utredning av upphandlingsverksamheten. Denna utredning syftar till att utveckla olika områden som har direkt inflytande på effektiviteten i upphandlingen.

Riktlinjer och mallar

De interna riktlinjer och mallar, som finns hos VV är inte alltid uppdaterade enligt den aktuella lydelsen i lag (1992:1528) om offentlig upphandling (LOU).

Befintliga interna riktlinjer och mallar anger inte metoderna för kvalificering av anbudssökande och anbudsgivare och inte heller för utvärdering av lämnade anbud på ett sätt som helt uppfyller kraven enligt transparensprincipen. Dessa krav innebär att handläggningen av upphandlingen skall vara öppen och förutsägbar.

Riktlinjerna beskriver inte heller tillräckligt tydligt dokumentationskraven för att handläggningen skall anses uppfylla kraven enligt transparensprincipen.

Rekommendationer

Riksrevisionen rekommenderar VV att kontinuerligt uppdatera riktlinjer och mallar så att de återger de aktuella reglerna för offentlig upphandling.

Riksrevisionen rekommenderar VV att utforma riktlinjer och mallar på sätt som tillfredsställer kraven på öppen och förutsägbar utvärdering samt tydlig dokumentation av upphandlingsprocessen.

Anbudsförfrågans krav

Anbud har antagits trots att samtliga s.k. ”skall-krav” enligt dokumentationen inte uppfyllts av anbudsgivaren. Med ”skall-krav” avses krav på uppgifter som den upphandlande enheten i anbudsförfrågan ställt för att anbudsgivare respektive anbud skall utvärderas. Anbud har även antagits efter utgången av anbudets giltighetstid. Dokumentationen av anbudsutvärderingen är otydlig i flertalet av de fall som ingår i granskningen.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar VV att iaktta reglerna i LOU avseende kraven på upphandlingsprocessen.

Kvalitetssäkring/intern kontroll av förfrågningsunderlag

Vi har inte kunnat finna att några rutiner för obligatorisk, systematisk intern kontroll eller kvalitetssäkring av förfrågningsunderlag eller upphandlingsbeslut föreligger vid VV.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar VV att utarbeta och införa rutiner för systematisk internkontroll eller kvalitetssäkring av förfrågningsunderlag och upphandlingsbeslut.

Ramavtalsupphandlingar

Två fall av ramavtalsupphandlingar har granskats. Bägge fallen har resulterat i att ett flertal anbud antagits. Endast i ett av fallen har de antagna anbuden rangordnats. Rangordningen har dock inte påverkat den faktiska tilldelningen av avrop under den efterföljande upphandlingsperioden. VV har därigenom inte tillgodogjort sig de möjliga fördelarna med att ha slutit fler än ett ramavtal.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar VV att utforma metoder för att hantera avrop från ramavtal på bästa sätt ur affärsmässig synpunkt.

Klassificering av tjänster ingående i Grundpaket Drift

Drifttjänster ingående i Grundpaket Drift har av VV klassificerats som s.k. B-tjänster. En genomgång av innehållet i dessa tjänster mot klassificeringsbestämmelserna i LOU visar att de torde klassificeras som s.k. A-tjänster, som skall upphandlas genom selektiv eller öppen upphandling. B-tjänster upphandlas genom förenklad upphandling. VV har därmed riskerat att gå miste om de affärsvinster som tillämpningen av selektiv eller öppen upphandling möjliggör. Dessa upphandlingsformer aktiverar konkurrensen mellan leverantörerna i högre grad än förenklad upphandling och skulle därmed kunna resultera i att VV erhåller lägre priser.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar VV att på nytt göra en bedömning av klassificeringen av tjänsterna i Grundpaket Drift.

VVs överblick över upphandlingen

Vid de granskade enheterna synes en god överblick finnas över den upphandling som genomförs där. För VV som helhet saknas däremot en samlad bild över upphandlingsmönster och upphandlingsbeteenden. VV har därmed inte skaffat sig verktyg för att identifiera områden inom sin omfattande upphandlingsverksamhet som lämpar sig för samordning.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar VV att utarbeta rutin för att kontinuerligt ha överblick över VVs totala upphandlingsverksamhet.

Strategisk planering av upphandlingsverksamheten

Granskningen har inte visat att VV som helhet dokumenterat någon marknadskartläggning för att utröna hur upphandlingen skall läggas upp för att utnyttja konkurrensen mellan tänkbara leverantörer på effektivast möjliga sätt. Anpassning av upphandlingsform och upphandlingsmetod till rådande marknadsförhållanden kan i enskilda fall vara av stor betydelse för att erhålla bästa möjliga anbudsvillkor.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar VV att, för myndigheten totalt, utveckla metoder för dels kartläggning av marknaden, dels identifiering och tillvaratagande av koncernaspekter för att effektivt kunna utnyttja konkurrensen mellan anbudsgivare på marknaden.

Revisionsdirektör Bertil Forsslundh har beslutat i detta ärende. Revisionschef Gina Funnemark har varit föredragande.

Bertil Forsslundh

Gina Funnemark

Bilaga 1 Inledning och sammanfattning ur rapport från
AffärsConcept AB

Kopia för kännedom:

Näringsdepartementet

Finansdepartementet/budgetavdelningen